

Učiteljski Tovariš

Stanovsko političko glasilo UJU — Poverjeništvo Ljubljana.

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Franciškanova ulica 6/1. Rokopisov ne vračamo. Nepranjenih pisem ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtek. Naročnina letno 60 Din, za inozemstvo 80 Din. Člani pov. UJU plačajo list s članarino. Oglaš po ceniku in dogovoru, davke posebe. Pošt. tek. rač. 11.197. Telefon 3112.

Duhovna organizacija slovenskega učiteljstva.

(K drugemu izobraževalnemu tečaju.)

Velike in mnogovrstne so naloge, ki čakajo učitelja, čim dvigne svoj pogled, da premotri polje, ki mu je dano v kultiviranje. Le rokodelci tišči pogled v svoje delo, ne vidi in čuti časa, ki drvi mimo njega ter ne pojmuje zveze in kompleksa življenja, katerega drobce je sam.

Slovenski učitelj noče biti rokodelci. Zaveda se svojega posebnega poslanstva v narodu ter skuša po svojih najboljših močeh najti harmonično zvezo s časom, čegar otrok je, a čegar inteligenten obrazovalec bi rad postal.

Toda kaj pomeni poedinec, če je njegovo hotenje še tako silno in njegove zmožnosti še tako izredne.

Sodobnemu človeku stoji pa na razpolago v njegovem stremeljenju učinkovito sredstvo — organizacija. Kjer stoji posameznik brez moči, in se zdi naloge neizpeljiva, ovire pa nepremagljive, se njegove sile potisočeri, kakor hitro se združi z enakostrežnimi v krepka falango. Značilno za našo dobo je dejstvo, da imajo vse socialne, pravne in kulturne reforme, izvedene po državi, svoj izvor v borbenih organizacijah, ki so izbojevale svojemu naziranj in svojim potrebam odgovarjajoče soc. ustanove in pravne oblike.

Pomisliti nam je le, kak vpliv na izobražbo moderne človeške družbe imajo nebrojne organizacije, ki se bore dan za dnevom s koncentriranimi gmotnimi in propagandnimi sredstvi ter z naporom izbrane inteligence za uresničenje svojega izbranega stremeljenja. Kdo bi mogel naštetati vsa mogoča društva, ki se bore s časi primernejšo vzgojo mladine, za skrbstvo mladoletnih, za varstvo mater, vdov, sirot in nepreskrbljenih otrok, za pooblastenje, hiračoče in onemoglo; za reformo stanovanj, za pacifiistično propagando, seksualno reformo itd., itd.

Za vsako važno načelo javnega življenja ima moderni človek v odgovarjajoči načelni organizaciji hvalečno torišče, kjer naj skuša svoje prepričanje s pomočjo istomislečnih uveljaviti v korist in lajšanje trpečega človeštva. Ne pozabimo, da se more moderni človek le v organizacijah izživeti in koristno izrabiti svoje sile, bodisi pa še tako načelen individualist.

Organizatorji postajajo najvažnejši in najpotrebnejši člani človeške družbe. V njihove roke je dana usoda sodobnih ljudstev. Od njihove spretnosti in vztrajnega smotnega dela je odvisno, če bo mogoče rezultate znanstva učinkovito obrniti v blaginjo človeštva v napredek kulture. Izsledki znanosti, ki bi spretno in socialno pravično obrnjeni mogli prinesiti blagoslov med trpečega človeštva, stoji neizrabljeni, ali pa celo krivično uporabljeni. Stvar organizatorjev je, dvigniti ta zaklad ter ga dati na razpolago njim, ki jim je namenjen po najplemenitejših človeškega rodu. To delo je danes potrebnejše od vsakega drugega. Organizatorji so postali moderna aristokracija, socialna aristokracija.

Tudi slovenski učitelj nima višjega cilja v svojem stremeljenju, nego da postane organizator kolektivnega življa svojega naroda. Vse trpljenje, vsi problemi izboljšanja našega življenja so socialnega izvora. Zato mora biti boj za boljšo bodočnost dobojevan s socialnim sredstvom, z organizacijo.

To je beseda moderne vede najmlajšega datuma. Te dni se zbere drugič skupina najboljših iz vrst slovenskega učiteljstva, da v večdnem resnem skupnem delu pregleda kompleks najvažnejših nalog, ki jo čakajo v naslednjem letu, da z združenimi močmi loči bistveno od nebitnega, važno od nevažnega, nujno od odložljivega.

Šest dni naporega razmišljanja, da se bo vršilo delo v prihodnjem letu sistematično in učinkovito. Najboljši izmed učiteljskega ljudstva. Hočejo na pot, ki edina vodi do uspeha. Pozdravljeni mladi borci, organizatorji dela! Uspeh vašega tečaja bo uspeh pravega narodnega dela!

Češko-slovaško narodno šolstvo na razstavi sodobne kulture v Brnu.

Piše: Emanuel Lippert — prevedel Lajovic Albin.

(Izvirno poročilo „Učiteljskemu Tovarišu“).

V proslavo desetletnice ustanovitve samostojne države republike Čehoslovake, je prirejena v Brnu, glavnem mestu Moravske vsedržavna razstava sodobne kulture.

Razstava, ki je prirejena na popolnoma novem razstavišču v Brnu je bila postavljena z velikanskimi žrtvami ter vzbuja veliko pozornost med mnogobrojnimi obiskovalci. Čeprav je bila otvorjena šele 26. maja, vendar jo je do 14. junija posetilo že čez 362.000 oseb in računajo, da bo znašalo število obiskovalcev do konca septembra, ko se razstava zapre, čez 2.000.000. (Med tem smo že čitali v dnevnih časopisih o sprejemu, ki ga je bil deležen milijonski obiskovalec). Mesec junij je bil rezerviran za obiske šolske mladine, ki so jo vodili učitelji na razstavo in je dnevno prenočevalo v Brnu 12—14.000 otrok, ki so jih namestili v posebnih prenočiščih. Vsi so si ogledali delo občanov in občudovali brnske spominske stvari.

Narodnemu šolstvu

(osnovni, meščanski, pomožni in materinski šoli, otroškemu vrtcu) je namenjen poseben velik paviljon, ki z razstavljenimi predmeti dokazuje, da stavi češkoslovaški narod svoje šolstvo na večno veljavni temelji svojega velikega pedagoga J. A. Komenskega. Dela učencev očitujejo silo in konkretnost vsega pouka s posebnim ozirom na šolsko okolico in jasno stopa na plan značaj sodobne delovne šole.

Otroška zavetišča

ponazorjuje predšolsko in mimošolsko središče v rodini, družbi in v prirodi slovaškega, romunskega, plzenskega in podkarpatskega otroka.

Materinske šole ali otroški vrtci,

kakor jih pri nas imenujemo, razstavljajo igralnico, kakršno je postavilo mesto Brno; načine različnega zaposlovanja otrok v teh šolah, učne pripomočke in literaturo.

V oddelku elementarnih razredov

so tele samostojne ekspozicije: Koziškova: »Popje« (nova početnica in pouk čitanja in pisanja), elementarni razred profesorja Kubalka, brnski razred od Fadruša, slovaški prvi razred, razvoj češkega abecednika, računalna, nazorni nauk v I. razredu in dokazi preizkušeni otrok, ki stopajo v osnovno šolo.

Ekspozicije npravnstvene vzgoje

kažejo, kako naj preveva ves pouk in vse učencevo življenje, npravnstvena vzgoja. Tu vidimo dela vzgojne vsebine: Mamica, ljubezen do bližnjega, dan osvoboditve itd. Cilj us vplivu dežele razstavlja Podmladek Rdečela križa. Na ta oddelek je priključena tudi naboženska vzgoja.

Učni jezik

ima dva oddelka. Prvi nam predloži učne knjige, pripomočke, učila in v glavnem dela učencev, ki pričajo o pouku in slogu češkega jezika, čitanja in slovnic. Drugi oddelek razstavlja najboljšo literaturo za mladino in statistiko otroškega čitanja, ki jo je sestavilo mesto Brno.

Oddelek umetnostne vzgoje

izpolnjuje v enaki meri originali čeških slikarjev, namenjeni za učila pri pouku in pa ilustracije učnih knjig (n. pr. Alešev in Kašparove za početnice) ter one za mladinsko literaturo.

Tu je razstavila češka pedagoška družba vzorno šolsko čitalnico, ki priča, kako se lahko napravi čitalnica na šolah s prav skromnimi sredstvi.

Oddelek domačanstva

kaže prava postopanja pri pouku vseh realij. Tu vidimo dela iz vseh delov republike, urejena po pokrajinah ter zbirko domoznanskih časopisov za mladino.

novski zavesti? Ali organizacija tovarišicam ni potrebna? Dokler ne bodo tovarišice dovolj reprezentirane tudi na vodilnih mestih organizacije, naj bodo pripravljene na — krivice!

Za delegacijo pripravljajo predloge odseki. Gradiva je dosti in važno je. Potrebno bi bilo, da pride pri tem gradivu do veljave nepotvorbno mnenje vse organizacije. To je mogoče le, če sodelujejo v odsekih delegati, izvoljeni od delegacije. Interes stanu zahteva, da se tu ne ustvarjajo umetne majorizacije. Tudi demokratično — bolje: tovariško — ni tako postopanje. Pa ti pridejo v odsek kot polnovredni člani taki, ki niti delegati niso, ampak so — slučajno ali ne slučajno? — prisotni pri skupščini! Kako smo volili odseke?

Absolutizma se zelo bojimo. Vemo, da je živel Metternich, da je živel car in da je legitimna deca absolutizma poneverjanje.

Zemljepisni oddelek

razstavlja v ospredju veliko koncentracijo Moravskega krasa, z umetnim prerezom kraških jam s stebri. Dalje vidimo tu dela učencev dveh moravskih šolskih okrajev. Učne knjige, zemljepisna učila in minimalni zemljepisni kabinet dopolnjuje ta oddelek.

Zgodovinski oddelek

kaže koncentracijo pouka o »Gomili miru«. Okrog modela kiparja Kubičke so zbirke del učencev iz okolice bližnjih bojišč pri Slavkovi. Ostala dela dokazujejo, da se pouk zgodovine v Češkoslovaški republiki razvija v stalnem pravcu h kulturnim in socialnim razmeram, ki se javljajo v češki zgodovini in v narodnem življenju.

Prirodopisne vede

razstavljajo prav tako na podlagi koncentracije. Zanimiva so ponazorila živalske biologije na meščanskih šolah, dela v laboratoriju pri fiziki, mineralogiji in geologiji v odnosu z domom, biološka dela v laboratoriju in učila, ki so jih napravili otroci na gesla delovne šole: Spoznavaj svoj dom! Bližje k prirodi! itd.

Računstvo in geometrija

razstavljata pregled razvoja metod za pouk računanja, ki jih dopolnjujejo vse računice in pa pouk iz elementarnega računstva in računal. Pri geometriji vzbuja pozornost metoda ravnatelja F. Šidla, s katero naj se navaja učence na geometrijsko mišljenje. Tu so tudi metodni postopki geometrijskega risanja.

V oddelku za pisanje in risanje

vidimo razvoj psihološkega študija dopolnjevanja z diagrami. Risanje kaže v metodnem postopu velik obseg in nove smeri. Družba za proučevanje otrok razstavlja tu psihološke študije otroških ilustracij.

Oddelek vzgojnih ročnih del

obsega le tista dela, ki so po kraju tipična in zanimiva, ali zanimiva po materialu ali načinu dela, medtem ko so druga dela urejena v posameznih oddelkih pouka, kamor spadajo po svojem bistvu.

Zenska ročna dela in kuhanstvo

so razdeljena na mestne in podeželske šole. V obeh pa vidimo močan povdarek na narodnostni izraz.

V prvi dvorani pri vstopu v sredi paviljona so razstavljene

fotografije in modeli vzornih šol,

ki so jih postavili v zadnjem desetletju. Poleg njih ima svoj sedež češkoslovaška šola v tujini, kjer vidimo trud in požrtvovalnost Čehov, da tudi v tujini nudijo svoji deci pouk v svojem jeziku, ali pa kjer to ni mogoče, jim nudijo vsaj priliko, da se v dopolnilnih šolah, različnih tečajih seznanijo z materinščino in pa s kulturnim življenjem svoje domovine. Tu vidimo tudi šolo, ki so jo imeli češki le gijonarji začasa svetovne vojne za nedoletne v ruskih letljah.

Oddelek telesne vzgoje

obsega modele telovadnic in igrišč, ponazorila učnih ur, figurine, ki kažejo pravilno telovadno obleko, statistiko o telovadnicah in igriščih, fotografske posnetke učencev pri izletih, igranju in sportu v prosti prirodi ter tu sem spadatajo literaturo. Fotografije so iz večine diapozitivni, ki so odspodaj razsvetljeni.

Oddelek za glasbeno vzgojo in proste predmete

ponazorjuje učni postopek pri pouku petja, ponazorila iz tesnospisa ko podani na osnovi metode Herout-Mikulikov. Dalje vidimo tu izdelke strojepisja nemščine, francoščine, rusčine in esperanta.

Zato zahtevamo šibko, omahljivo poverjenišvo, to se pravi anarhijo. Zahtevamo vodstvo organizacije, ki naj se boji vseh in vsakogar posebe.

Da je sredi med absolutizmom in anarhijo red, to utajimo. In da je red mogoč le vsled skupne volje vseh, utajimo zato, da bomo imeli poedinci proste roke. Pobijamo absolutizem, da ga nadomestimo z anarhijo. Samo resnica, da je delegacija proti absolutizmu in proti anarhiji, da je trdnost njenih sklepov najboljša obramba proti obema, ne pustimo do veljave. Smo poštenji?

Iz atomov obstoji vesoljstvo: vse veliko je zgrajeno iz majhnih delcev.

Podrobno delo se v naši organizaciji vrši v kroških in društvenih odborih. V društvi se pokažejo tu in tam včasih že velike linije. Delegacija povzame te velike obrise in jih dvigne pred oči vseh. Zato se pravzaprav sestaja.

Je najfinejša šolska kreda, ki daleko prekaša vse importirane tovrstne izdelke.

„JUGOKREDA“ si je na mah osvojila trg v celi državi in to vsled prvostvorne kvalitete in nizkih cen. Uporabljajte le „JUGOKREDO“, ki se naroča v vsaki množini pri centralni pisarni

„JUGOKREDA“

Ljubljana, Kongresni trg 3/I.

Poizkusna šola

podaja sliko šole, ki se peča s študijem otroka (Vaškova-Barton), dalje poizkusne šole Bakulove na Mali Skali, Ulehove šole na Dunaju; dalje vidimo tu nekaj poizkusov Bartošev z Jedličkovega zavoda, ki se dosti izpolnijo sicer precej revni oddelek. Ti zadnji poizkusi tvorijo del oddelka

skrbstva za pohabljenе otroke

in podajajo strokovni pregled vzgojnega in zdravilnega skrbstva za to deco, ki je razstavila tudi svoje izdelke, ki so prav zanimivi. Razstavljeni predmeti in modeli so izključno otroško delo teh pohabljenec. Prav tako imajo tu svoje izdelke slepi, kjer vidimo sedanje stanje vzgoje, pouka in zaposlenja gojenecv. Učni pripomočki, pisalni stroji, tabele, knjige, note in druge potrebščine so izgotovili gojenci brnskega zavoda za slepce. Poleg teh vidimo pregled in stanje zavodov za gluhonome.

Oddelek pomožnega šolstva

in zavodov za zanemarjeno deco podajajo različne statistične pregledne, ki nas pouče o stanju tega mladinskega skrbstva, fotografije in modeli pa nas povedejo v notranjost teh zavodov.

Razstava mladinskega zdravstva

in socialnega skrbstva predloži zdravniške pregledne dokazanih napak šolskih otrok, statistike o tuberkulozi, otroški prehrani, o mlečni akciji, vzgoji otrok od strani pravilne prehrane, vzgoji k zdravemu življenju s pomočjo iger, šolskih nastopih, lutkovimi gledališči, pouku iz šol v prirodi, iz socialnega skrbstva države, dežele, okraja, občine in dohodelnih društev itd.

Oddelek za samoizobrazbo in izvenšolsko delovanje učiteljstva

podaja pregled stremeljenja učiteljstva po višji izobrazbi, pregled delovanja praške in brnske »Šole visokih pedagoških študij« in 28 diagramov ponazuje posledice dela, ki ga vrši na kulturnem in socialnem polju učiteljstvo prostovoljno v šoli in izven šole v celi republiki.

Podkarpatska Rusija ima svoj lastni oddelek, kjer so razstavljeni predmeti, katere so izvršili učenci, črpajoči iz koncentracijskih projektov domovine. Vidimo učilnico in otroški kotiček podkarpatskega otroka. Tudi

šolska statistika

podaja pregled o razvoju vseh navedenih šol od leta 1918, dalje do leta 1928. Tu vidimo diagrame, ki nazorno kažejo zdravstveno stanje šolske mladine, telesno in duševno rast in njeno razmerje do rodbin. Ponazor

Vzlic temu srečamo na delegaciji ljudi, ki imajo veselje nad majhnim in ki ne vidijo — ali nečajo videti velikega.

Naše gmotno stanje! Nižje plasti meščanstva živijo težje kot pred vojno. To vedo vsi. Moralisti pa lamentirajo, da je svet postal lahkoživ — ljudje baje raje živijo sami kot v zakonu, ker ne marajo nositi bremen in skrbi. So materialisti, da si včasih človek ima vsaj toliko, da se je za silo preživljal v rodini, ne da bi mu bilo treba stradati zraven otrok.

Pa vendar se ne govori o našem gmotnem stanju po družtvih. Deviško sramežljivost si je upala pri delegaciji na dan za deva o našem gospodarskem položaju. Kje je vzrok tej sramežljivosti? Ali nas je sram bede? Ali nam imaginarna veličina našega ugleda brani ukvarjati se s takimi banalnostmi stvarmi kot je stradanje?

LISTEK.

Glose o skupščini v Celju.

Delegacijska skupščina je obračun in proračun dela. Zato je velike važnosti za ves naš stan. Nekateri izvoljeni delegatje upoštevajo to tako, da jih sploh ni k skupščini, ali pa se jim zdi, da so odveč, kakor hitro so čuli nekaj poročil.

Če prihajajo k skupščini na svoje stroške, imajo proste roke. Če jih plača društvo, naj se drugič ne puste voliti, če ne vrše svoje dolžnosti. Od delegatov je odvisno zdravo in redno poslovanje organizacije.

V organizaciji imamo dve tretjini učiteljic. Med delegatinjami jih ni bila ena desetina. Kje je vzrok temu nesorazmerju? V sta-

jena je kvalifikacija in starost učiteljstva. Posebna skrb pa je posvečena onim šolam, ki so po prevratu doživele hude narodnostne sumke, to je v prvi vrsti šolstvo slovaško, podkarpatsko in pa manjšinsko.

Oddelek nemškega šolstva

je stavljen povdarek na razliko med staro in novo šolo. Ima 6 pododdelkov: 1. Spominu J. J. Pestalozzija. 2. Literatura o novi šoli. 3. Materinsko šolstvo. 4. Povzdigi in razčlenitve prosvetnih ustanov v podeželski občini. 5. Koncentracija: a) Božič na enorazrednici, b) domoznastvo v meščanski šoli, c) zdravstvo na meščanski šoli in skrb za zatiranje alkoholizma, d) Stifterova hiša v gozdu, e) izdelovanje pohištva v Šumavi, f) reka Laba, g) goslarstvu v Hebu. 6. Delovna udruženja v smislu domoznastva: a) brnske šole, b) jezikovni otok v Jiglavu, c) premogovni kraj na meji Moravske in Slezke, d) Praded, e) Kravarsko, f) Orliške gore, g) Krkonoši, h) Slovaško.

Oddelek madžarskega šolstva

ponazaruje zaposlitev madžarskega prebivalstva na Slovaškem, in prvi vrsti kmetijstvo, ribarstvo in čebelarstvo. Življenje madžarskega naroda je podano z našivki, kroji, domačo obrtjo itd. Poleg tega so razstavljena tudi druga dela učencev, pisarni in ročni izdelki, risbe, fotografije šolskih poslopij in pokrajin.

Poljski oddelek

razstavlja zemljevid češkoslovaške Slezije, na katerem so označene vse vrste poljske šole. Zraven so razstavljene fotografije in diapozitivi šolskih poslopij in slik iz šolskega življenja, dela učencev iz posameznih predmetov, izdelki deških in dekliških ročnih del, ki so jih izgotovili pri literarnih predmetih.

Oddelek za opremo učilnic

razstavlja šolsko opremo, posebno različne vrste in tipe šolskih klopi, ki se izdelujejo na Češkem. V paviljonu so nameščeni trije projekcijski aparati, ki kažejo slike iz vseh panog narodnega šolstva vseh narodov, ki žive v češki republiki, prav tako tudi slike iz zdravstvenega in socialnega skrbstva za mladino. Ker pa se življenje po sedanjih šolah ne da zadostno ponazoriti le z izdelki učencev, zato je priskočil na pomoč moderni film, ki je ovekovčel pomembne scene iz šolskega življenja in ki se na razstavi tudi predvaja. Prvi film prikazuje vpliv J. A. Komenskoga na razvoj češkoslovaškega šolstva. Uvod prikazuje ločitev Komenskoga od svoje domovine, njegovo prerokbo o samostojnosti češkega naroda, prizore iz stare šole, prizore iz sedanje šole materinske, osnovne in meščanske, pouk v raznih predmetih, pouk v prirodi, izprehode, obiske industrijskih naprav. Drugi film kaže osnovne in meščanske šole nemške in konča s prošlavo spomina J. J. Pestalozzija. Tem slede prizori iz poljskih in madžarskih šol. Tretji film nas pouči o delovanju družbe za proučevanje otrok in nam ponazarja skrb za mladino s telesnimi in duševnimi napakami.

Šolstvo glavnega mesta Prage ima svojo posebno razstavo, ki je nameščena v pritličju paviljona praškega. Prav tako imajo brnske šole svojo posebno razstavo v prvem nadstropju brnskega paviljona. Ta razstava ima najlepše izdelke učencev in obenem najzornjšo opremo vseh vrst šol.

Šolski vrt

je vzorno urejen in obdelan na ploski 15 arov s 15 oddelki in se nahaja zraven paviljona za stavbarstvo in v sosesčini vrtnarske razstave.

dne se je zbralo v zborovalni dvorani nad 1200 udeležencev iz vseh krajev naše domovine, ki so zasedli povečini galerije, kajti v dvorano so imeli vstop le pooblašeni delegati.

Verifikacija pooblastil

že pred 15. uro so začeli tajniki posameznih poverjeništev pregledovati pooblastila posameznih delegatov in ob otvoritvi glavne skupščine je bilo ugotovljeno, da se je udeležilo 136 društev z 280 delegati. Ker je pa prispelo mnogo delegatov šele s popoldanskimi vlaki, so se mogli isti udeležiti skupščine šele, ko je bila ponovno odprta ob 17. uri in je bilo tedaj navzočih nad 500 delegatov.

Otvoritev glavne skupščine

Ker se je pregledovanje pooblastil vleklo, je mogel predsednik tov. Petrovič otvoriti glavno skupščino šele ob 16.16. Že ob prvih besedah predsednika je pričela opozicija motiti njegov govor z ostrimi mediklji. Že je izgledalo, da se bo vršila skupščina na isti žalosten način kot v Skoplju, kjer je opozicija s svojim nastopom prepredila vse resno delo. — Toda ko je tov. Petrovič omenil smrt Stjepana Radića, so burni medikli utihli in vsi prisotni so stali poslušali

govor predsednika

Tov. Petrovič je takoj v začetku omenil, da zagrebško poverjeništvu ni imelo pokrajinske skupščine radi velike žalosti, ki je bila prizadeta hrvatskemu narodu s smrtjo Stjepana Radića. Toda žalost Hrvatov je tudi naša žalost, ker je bil z Radićem položen v grob učitelj in voditelj vsega kmetskega ljudstva v naši domovini. On je dobro poznal kmeta, a poznal je tudi svoj narod. — »Slava!«

Sožalna brzojavka Radićevi rodbini

Skupščina je nato sprejela predlog, naj se pošlje rodbini pokojnega Stjepana Radića sledeča brzojavka: Glavna letna skupščina UJU dne 11. avgusta v Mariboru Vam izreka v globoki žalosti nad nesrečo, ki je zadela Vas in ves jugoslovanski narod s smrtjo velikega patriota in prosvetitelja, bivšega ministra prosvete Stjepana Radića, globoko sožalje, neumrljivemu pokojniku pa najvišje priznanje in spoštovanje. Hvala in slava Stjepanu Radiću. — Predsednik UJU Vlada Petrovič.

Volitev odsekov in zapisničarjev

Pred volitvami posameznih odsekov je bila prečitana tudi pozdravna brzojavka, ki je bila poslana Nj. V. Kralju in jo je skupščina z velikim odobravanjem soglasno sprejela.

Predsednik je nato prečital imena delegatov, ki jih je glavni odbor predlagal v posamezne odseke. Skupščina je predlog sprejela in ko so bili izvoljeni še zapisničarji in overovalci zapisnika, je predsednik pozval odseke, naj prične s svojim delom in prikinil skupščino.

Nadaljni potek skupščine

Ob 17. se je zopet začelo prekinjeno zborovanje. Prvi je poročal v imenu odseka za pravila tov. Škavič in predlagal, da se stavi debata o spremembi pravil z dnevnega reda. Njegov predlog je bil soglasno sprejet. — Odsek za proračun je sprejel z vsemi glasovi proti nemu predlog, naj se članarina zniža od 15 na 10 Din, a proračun naj se objavi vsaj 1 mesec pred skupščino v »Narodni prosveti«.

Glede nabiranja za Jugoslovanski Djački dom je bil odsek za proračun mnenja, naj se organizira zbirka prostovoljnih prispevkov po vseh poverjeništvih in društvih in naj se prispevki za istega ne vnašajo v redno članarino.

Vsi predlogi tega odseka so bili soglasno sprejeti.

JOSIP DOLGAN:

Učni načrt kmetske delovne šole.

II. razred.

Seme: Kožica; škrob; kalica; koliko semen je skalilo od 100 zrn; katero seme ima več ali manj škroba; od katerega semena dobi kal več hrane; katere kal dlje časa jemlje hrano iz semena; kje postane list zelen; koliko kalčnih listov ima vsako seme; odkod dobi rastlina potem hrano; čistilnik za seme; od dobrega semena dobro seme.

Radodarnost: Revezu so dali seme za setev; pomagali so pri setvi in saditvi; zorali so mu; trdosrčnost.

Kunci: Po hlevu; po vrtu; v zabojih; v kunjih hlevčkih; najboljši zrak; največ prostora; vrste kuncev po velikosti, usseh in barvi; hrana; goli mladiči; dobra mati; mokra trava; napetost; trava iz mokrih travnikov; metljavost; psi in mačke; teža; cena; korist.

Ptice: Lastavice; škorce; postovke; kosi; strnadi; slavci; sinice; škrijanci; ščinkovci; mali srakoper; veliki srakoper; kje gnezdi; kako so narejena gnezda; iz česa; samec; samica; znašanje; jajčeca; velikost in barva; mladi ptički; goli in slepi; mišja dlaka; v palčkah; z čim krmi samica mladiče; korist; nežnost; usmiljenje; ljubezen do ptič; ptiči po mestih; krutost in surovost.

Apno: Apnenec; apnenica; apneničarji; težko delo; kje delajo apnenici; drva; koliko časa gori; živo apno; pepel; kdo je gošpodar apna; cena kvintalu; kako gasijo apno; jame za apno; rabo; lepljivost; žveplena kislina na apno; žveplena kislina na apnenec; oglenčeva kislina; žveplena kislina na starem ometu ali beležu; odkod je prišla oglenčeva kislina v omet; apno kot gnojilo; po katerih travnikih so gnojili z apnom.

Na to se je razvila tudi precejšnja debata o Internacionalni federaciji učiteljskih udruženj, katere član je tudi naše udruženje, in so jo nekateri delegati smatrali za dobro, drugi pa za slabo ustanovo. Opozicija je očitala glavnemu odboru, da je včlanil UJU v Internac. federacijo brez pooblastila članstva.

K besedi se je javil tudi znani vodja opozicije tov. Todorović, ki je v kratkih besedah grajal postopanje vodstva. Delo izvršnega odbora ni po njegovem mnenju pravilno, ker hoče z novimi pravili podvreči vso organizacijo edino svojemu vplivu. Če noče izvršni odbor razpada organizacije, naj postopa po resoluciji slovenskega učiteljstva.

Tov. Hreščak, ki je obrazložil stališče slov. učiteljstva z ozirom na resolucijo glede spremembe pravil, je povdarjal, da pridejo vsi spori osebni in načelni do izraza na glavnih skupščinah in ovirajo, oziroma sploh preprečajo resno delo. Če se hočemo izogniti takim incidentom na glavnih skupščinah, je treba spremeniti pravila v smislu resolucije, ki jo je sprejelo slov. učiteljstvo na svoji zadnji pokrajinski skupščini. Spori naj se poravnajo doma in ne na glavnih skupščinah. To pa je mogoče le, če je stanovska organizacija zgrajena na federativni podlagi. Velik aplavz, ki ga je žel tov. Hreščak za svoja izvajanja, priča, da so vsi delegati za spremembo pravil v našem smislu — le žal, da se o pravilih ni razpravljalo na sedanji skupščini. Za tem je prečital tudi verifikacijski odbor svoje poročilo, ki je bilo soglasno sprejeto. Kot zadnji je poročal referent odseka za »Izveštaje«, ki je predlagal, da naj skupščina sprejme izveštaj v celoti. Glasovanje se je vršilo na znani način — z nekoliko glasovi »Prima se!« je bil izveštaj sprejet.

Zaključek skupščine

S tem je bilo končano delo, ki ga je imela rešiti skupščina. Predsednik tov. Petrovič se je z lepimi besedami zahvalil Mariborskemu učiteljskemu društvu, ki je storilo vse, kar je bilo v njegovi moči, da se izvrši skupščina čim dostojneje. Gostom je pripravilo mariborsko učiteljstvo vse udobnosti, ki jih je mogoče ob takih prilikah pripraviti, za kar mu bo učiteljstvo iz vse države zelo hvaležno. Ob 19. uri zaključil nato predsednik skupščino.

Izleti gostov

Po končani skupščini so se gostje v več skupinah udeležili izletov, v Rogaško Slatino, električno centralo na Fali, na Bled, a nekateri so se odpeljali tudi v Gradec in na Dunaj.

Razstava

Veliko pozornost vsega učiteljstva je zbudila razstava, ki je bila prirejena na II. dekliški meščanski šoli v Cankarjevi ulici. Mladinska literatura je bila razstavljena pod devizo »Kaj čita naša mladina.« Razstavljene so bile srbske, hrvatske in slovenske mladinske knjige, ki so v celoti nudile pestro sliko in si je mogel marsikdo napisati naslove posameznih knjig, ki jih še nima v šolski knjižnici.

Pod naslovom »Otrok in ne snov« je bilo razstavljenih mnogo knjig in revij o delovni šoli in šolski reformi sploh. Ogronna, skoro izključno nemška literatura o šolski reformi nam kaže pot, ki jo ima naše šolstvo še pred seboj.

Deška meščanska šola je razstavila izdelke deških ročnih del. Veliko število izdelkov iz lesa, ilovice, lepenke, palčice itd. priča, kako lepi uspehi se lahko dosežejo z marljivim in sistematičnim delom. Vse slovensko učiteljstvo mora biti hvaležno za trud, ki ga je imelo Mariborsko uč. društvo, da je nudilo našim tovarišem iz južnih krajev toliko lepega in prijetnega, da se bodo z veseljem spominjali na Slovenijo. V. M.

VIII. Glavna skupščina UJU v Mariboru.

Velika udeležba iz vseh krajev države. — Radi Radićeve smrti skrajšan program. — Zaključek že v soboto zvečer.

Letošnja glavna skupščina se je vršila pod vtisom Radićeve smrti. Zagrebško poverjeništvu je že v četrtek brzojavilo drugim poverjeništvom, naj bi se glavna skupščina preložila, a je to bilo nemogoče, ker so bili mnogi delegati iz južnih krajev države že na potu. Radi tega je moral glavni odbor sklepati, kako bi se dalo izvršiti vsaj najvažnejše.

Seja glavnega odbora

se je vršila, kakor je bilo v programu javljeno ob 9. uri dopoldne. Manjkali pa so na seji beograjski in splitski člani glavnega odbora.

Predsednik Petrovič se je v uvodnih besedah spominjal smrti velikega voditelja in učitelja hrvatskega naroda Stjepana Radića in omenil, da je ta žalostni dogodek dovedel UJU do tega, da mora glavni odbor sklepati o izpremembi dnevnega reda. V počaščenje spomina Radićevega so poslušali člani glavnega odbora predsednikov govor stoje in nato vzkliknili: »Slava mu!«

Sklepi glavnega odbora

Glavni odbor je pričel nato sklepati v likoli naj bi se skrčil program skupščine in katere važnejše zadeve naj bi se rešile. Po kratki debati so se zjediniili na sledeče:

Predsednik naj ima namesto svojega nagovora ob otvoritvi skupščine, spominski govor na Radića. — Pokojnikovi rodbini se pošlje iz skupščine sožalna brzojavka, a pogreba se udeležijo 10 članska deputacija UJU pod vodstvom tov. Vlade Petroviča. Za ljubljansko poverjeništvu sta bila določena v to deputacijo tov. Lapajne in Kobal.

Te uganke ni bilo mogoče rešiti na delegaciji.

Neki tovariš iz Beograda, ki živi z rodbino vred v podstrešju, je prosil organizacijo podpore. Delegacija se je prvi trenutek smejala, a se je potem zresnila. Nekateri so videli politični moment, drugi so videli organizacijskega.

Ne vemo, kako se bo stvar rešila. Po zabili pa smo, da je pismo govorilo o pomankanju. Ne en sam delegat ni povdaril, naj bi se pomagalo zaradi stiske. Kje je ljubezen do bližnjega? Kam hoče vzgoja, če zavrže svoje temeljne resnice?

Nismo se smejali bedi, a zdi se mi, da smo frivolno govorili o njej.

Veste, kaj je Rotary club? To je organizacija, ki jo imajo zadnja leta po vseh mestih, kjerkoli je kaj industrijalcev in trgovcev. V teh klubih se shajajo in posvetujejo o svojih stvareh. Namen jim je, dvigniti izobrazbo in sposobnost industrijskega in trgovskega sveta. Torej nekaki samoizobraževalni krožki!

Kako bi mi pognali idejo takega Rotary kluba, če bi imeli ona sredstva, ki jih imajo industrijalci in trgovci!

Družboslovje pravi, da v družbi ni miru. Načelu konservatizma se upira načelo napredka, progressa. Zato pa: panta rei — vse teče! Z drugo besedo: razvoj gre svojo pot in se ne meni za one, ki bi radi ustavili kolesje.

Samo pri nas ne bi smeli imeti napredka. Kolovozi naše organizacije so tako izredno dobri, da so vozili po njih zelo uspešno že pred petdesetimi leti. Ni to neoporečen dokaz njih vrlin?

Ali pa je treba stisniti nekoliko zavore, ker učiteljstvo že itak vidi za petdeset let

naprej! Tako je dejal eden izmed nas in sebi bomo vendar verjeli!

Farizeji so stopili pred Krista in mu dejali: Učeni! Povej, ali se sme dajati davek? Mislili pa so: če bo potrdil, se bo zameril Izraelcem, če bo odsvetoval, si bo nakopal na glavo Rimljanem.

Vprašanje, je li sociologija socializem, je rešeno danes tudi že v Patagoniji. Bodi pa vzlic temu pripravljen, da te kdo sreča in vpraša: Prijatelj! Povej mi, ali ni socializem sociologija?

Marx in Engels nista samo agitatorja, ampak sta tudi sociologa. Trdita, da se cloveška družba razvija predvsem na podlagi gospodarskega življenja. Oba sta intrinzičnega materialista.

Vodstvo našega Stanovskega 'samoizobraževalnega dela ni imenovanih dveh učenjakov niti omenilo v teku enega leta. Pač pa je pripravilo vrsto družboslovcev in njih knjig, ki so imenovani diametralno nasprotni.

Načelo izvoženih kolovozov pravi, da ni potrebno niti to. Ekstremi se dotikajo!

Gentlemenstvo!

To besedo smo čuli na skupščini iz vrst enega naših prvih mož. Pokazalo se je kmalu, kako malo jo poznamo. Pred vsakim bi imeli več respektu, kot pred lastnim tovarišem. Nikomur ne bi očitati, kar si upamo očitata med seboj. Očitki, žalitve in vse kar pavšalno, brez premisleka in brez dokazov! Kaj zato, če napravimo krivico?

Primitivna dostojnost, olik in gentlemenstvo še ni eno in isto. A če so naše vrste še daleč od gentlemenstva, imejmo vsaj oliko in nekoliko razsodnosti! Oliko in razsodnost dokazujeta namreč včasih tudi nekoliko izobraženosti.

I. Slak.

J. C. KOTAR drogerija, parfumerija
Ljubljana, Sv. Petra c. 19